

T24'ÜN GÖZÜNDEN TARİHÎ 31 MART SEÇİMİ

CHP 47 yıl sonra ilk kez birinci, AKP 22 yıl sonra ilk kez ikinci parti oldu

31 Mart yerel seçimleri, bir ilke sahne oldu ve kurulduğu günden bu yana girdiği tüm seçimlerden birinci parti olarak çıkan AKP, ilk kez CHP'nin gerisine düştü. CHP, ülke genelinde belediye başkanlığı seçimlerinde yüzde 37,1 oy alarak, **Bülent Ecevit**'in yüzde 41 oy aldığı, 1977'deki seçimlerden sonra ilk kez, 47 yıl sonra, en çok oyu alan parti oldu. AKP ise kesin olmayan sonuçlara göre yüzde 35,9'da kaldı. Sonucu merakla beklenen, AKP'nin kazanmak için tüm olanaklarını seferber ettiği İstanbul'daki seçimde, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Ekrem İmamoğlu**, herhangi bir parti ile ittifaka girmemesine rağmen, Cumhur İttifakı'nın adayı **Murat Kurum**'a 10 puan fark attı. Ankara'da da CHP'li mevcut belediye başkanı **Mansur Yavaş**, herhangi bir parti ile ittifaka girmeden, AKP-MHP ittifakının adayı **Turgut Altınok**'a yaklaşık 28 puan fark atarak, rekor bir oyla başkan seçildi.

CHP, İstanbul'da AKP'den 10, MHP'den 1 belediyeyi alırken, Ankara'da da yıllar sonra ilçe belediye sayısını 3'ten 14'e çıkardı. AKP'nin kalesi olarak gösterilen Keçiören'de bile CHP adayı ipi göğüsledi. Yıllar sonra Türkiye'nin seçim haritasında renkler değişti. Sadece batı ve güney kıyısında varlık gösteren CHP, uzun yıllar sonra ilk kez orta Anadolu, Ege'nin tamamı ve Marmara'nın büyük bölümünde birinci parti oldu. Çok partili yaşama geçildiği günden bu yana Manisa ve Afyonkarahisar'da ilk kez CHP'li adaylar belediye başkanı seçildi. Ortaya çıkan tablo, ANAP'ın büyük hüsrana yaşadığı 1989'daki yerel seçimi anımsattı.

T24 Ankara Temsilcisi Gökçer Tahincioğlu'nun analizi

 31 Mart 2024 ve 2019 seçimlerinin 81 ilde karşılaştırmalı tablolarla analizi | Yerel seçimlere katılmayan ve geçersiz oy kullananların sayısı, rekor denebilecek bir artışla, 15 milyon kişiyi aştı. Seçimlerin en çarpıcı genel sonucu CHP'nin AKP'yi geçerek birinci parti olmasıysa, ikinci çarpıcı sonuç da AKP oylarının 4,2 milyon kadar azalması oldu. AKP'nin ardından en büyük mutlak oy kaybı 1,7 milyon ile İYİ Parti ve 1,1 milyon ile MHP'de gözleniyor. Oylarını mutlak olarak artıran partiler arasında ise 3,3 milyon ile CHP, 2,8 milyon ile YRP, 639 bin ile DEM Parti öne çıkıyor. İşte il il, parti parti 31 Mart 2024 yerel seçimlerine toplu bir bakış...

T24 Genel Koordinatörü Sertuğ Çiçek'in analizi

 Türkiye haritası turuncudan kırmızıya dönerken; işte AKP'nin 22 yılda girdiği 19 seçimin sonuçları | AKP, 2002 genel seçiminden 22 yıl sonra 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde ilk kez ikinci parti konumuna düştü. "14 Ağustos 2001'de kurulan AKP, yaklaşık 1,5 yıl sonra girdiği ilk sandık sınavı olan 3 Kasım 2002

seçimlerinde oyların yüzde 34,3'ünü alarak birinci parti oldu. Siirt'te okuduğu şiir nedeniyle çarptırıldığı siyasi yasak nedeniyle parlamentoya giremeyen **Recep Tayyip Erdoğan**, CHP'nin de verdiği destekle gerçekleşen ve yasağını kaldıran Anayasa değişikliğinin ardından, 8 Mart 2003'te Siirt'te yapılan ara seçimle milletvekili seçildi”

T24 Haber Merkezi

 Uzman isimler, akademisyenler, sahadan muhabirler 31 Mart yerel seçim sonuçlarını T24'e değerlendirdi

 T24 yazarları, tarihî seçimi kaleme aldı

 Türkiye'nin seçimi dünya basınında: İmamoğlu, Erdoğan yolunda yürüyor

 CHP, üç büyük kentin ilçelerini de kazandı: Keçiören, Beyođlu, Bergama | 31 Mart yerel seçiminde kesin olmayan sonuçlara göre Ankara, İstanbul ve İzmir'i büyük farkla kazanan CHP, üç büyük kentin uzun süredir AKP'nin yönettiği kritik ilçelerinde de ipi göğüsledi. Ankara'da 1994'ten bu yana Keçiören'i ilk kez kazanan CHP, başkentteki ilçe belediyesi sayısını 3'ten 16'ya taşıdı. İstanbul'da da 26 ilçe belediyesini CHP kazandı. **Mansur Yavaş**, son yıllarda Ankara'da en yüksek oyu almayı başaran belediye başkanı oldu. Yavaş'ın üç kez rakibi olan eski başkanlardan **Melih Gökçek** en yüksek oyunu yüzde 55'le 2004 seçimlerinde almıştı. Yavaş, böylece Gökçek'i de geri bıraktı.

Tolga řardan'ın analizi

📌 İmamoğlu'nun 31 Mart gecesinden notlar: "Adam 17 bakana tek başına yendi!" | Tarihi bir geceye tanık olmak, bir olayın, yaşandığı anda yıllar sonra hatırlanacağını bilmek; hatta belki de bir kırılma noktası olarak anılacağını düşünmek insanların kafasında kontrolsüz şekilde sonsuz olasılıkların hesaplanmasına sebep oluyor. Pazar akşamı CHP İstanbul İl Başkanlığı'ndaki partililerin ve Saraçhane'deki binlerce İmamoğlu destekçisinin de mutluluktan tarif etmekte zorlandığı his belki de önemli ölçüde buydu. 14 Mayıs'ta büyük hayal kırıklığı yaşayan muhalifler, 10 ay sonra Saraçhane Meydanı'ndan İstanbul sokaklarına taşı

[Gözde Yel & M. Kaan Kurtuluş'un haberi](#)

📌 2019'a göre CHP 2,3 milyon oy kazandı, AKP 5 milyon oy kaybetti | CHP, 31 Mart seçiminden büyük bir zaferle ayrılarak, Türkiye genelinde aldığı oy oranıyla ilk kez AKP'yi geride bırakan CHP, 2019 yerel seçimine oranla 2,3 milyon daha fazla seçmenin oyunu kazandı. AKP, 2019'daki yerel seçim sonuçlarına göre 5 milyon oy kaybetti. 2019'da İYİ Parti ile ittifak yapan, 2023'te Altılı Masa'nın kurulmasına öncülük eden CHP, çarpıcı bu sonuca bir başka parti ile ittifak yapmadan tek başına ulaştı.

[Özgür Zeren'in haberi](#)

📌 Adıyaman'da 30 yıl sonra zaferin nasıl geldiğini başkan anlattı | 31 Mart seçiminden zaferle ayrılan CHP, en dikkat çekici sonuçlardan birini, AKP'nin kalesi olarak gösterilen kentlerden Adıyaman'da kazandı. CHP adayı **Abdurrahman Tutdere**, 51 bin 299 oy alarak, 28 bin 283 oyda kalan AKP adayı **Ziya Polat**'ın önünde, açık farkla seçimi önde bitirdi. Belediyeyi 47 yıl sonra CHP yönetecek. 20 yıldır belediyeyi yöneten AKP'nin önünde ipi göğüsleyerek Belediye Başkanı seçilen Tutdere, T24'e konuştu.

[Gökçer Tahincioğlu'nun haberi](#)

📌 CHP 47 yıl sonra en yüksek oyu yakalarken Altılı Masa'daki diğer beş parti çöktü | Altılı Masa'yı oluşturan CHP, İYİ Parti, Saadet Partisi, Demokrat Parti, DEVA ve Gelecek Parti'sinde belediye başkanlıkları oy yüzdesini artıran tek parti CHP oldu. Altılı Masa'nın kurulması konusunda kamuoyunda eleştiri alan CHP, 2019 yerel seçimlerinde yüzde 32,05 olan oy oranını tek başına girdiği bugünkü seçimde yüzde 37,28'e çıkardı.

T24 Ankara Bürosu

📌 T24, tarihî seçimi CHP İstanbul İl Başkanlığı'nda takip etti: İmamoğlu'nun karargâhında yaşananlar | CHP'nin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan adayı **Ekrem İmamoğlu**, resmî olmayan sonuçlara göre yüzde 51 oy oranı ile rakibi AKP'li **Murat Kurum**'a 11 puan farkla geçerek bir kez daha İBB Başkanı seçildi. İmamoğlu, İBB binasının bulunduğu Saraçhane'de kutlamalar için toplanan halka yaptığı konuşmada, "İstanbul ittifakı" vurgusu yaparken, "Partizanlık bitti, liyakat devri, adalet devri devam ediyor, bu anlayış kazanmaya devam edecek. İstanbul bu işi noktalamıştır" dedi.

Gözde Yel & M. Kaan Kurtuluş'un haberi

📌 Seçime katılım oranının düşmesi bu kez AKP'yi etkiledi | 31 Mart yerel seçimlerinde katılım oranı önceki seçimlerin altında kaldı. Sandıkların açılmaya başlandığı saatlerde Türkiye geneli katılım oranı yüzde 66'larda kaldı, sandıkların yüzde 96'sının açıldığı saatlerde oran yüzde 78 olarak belirlendi. Katılım oranının düşmesi önceki seçimlerin aksine muhalefeti değil, AKP'yi etkilediği değerlendirildi.

T24 Ankara Bürosu

📌 Uzmanlardan ilk yorum: Yerel seçim sonucu, Şimşek'i koltuğundan eder mi? | 31 Mart seçimlerinde CHP'nin 47 yıl sonra 1. parti çıkması ve AKP'nin elinden birçok belediyeyi almasının ardından gözler Cumhurbaşkanı **Tayyip Erdoğan**'ın ekonomi yönetiminde radikal bir karar alıp almayacağına çevrildi. ABD'nin önde gelen finans yayınlarından Bloomberg'e konuşan danışmanlık firması Teneo Eş Başkanı **Wolfango Piccolo**, sonuçların Erdoğan ile Hazine ve Maliye Bakanı **Mehmet Şimşek**'in liderlik ettiği ekonomi ekibinin arasında bir mesafe sokmasını beklemediğini ifade etti.

T24 Dış Haberler

📌 AKP ve MHP kalelerinde kaybetti: AKP 16, MHP 6 kentte geride kaldı | 31 Mart yerel seçiminde, Cumhur ittifakını oluşturan AKP ve MHP, büyük şok yaşadı ve kaleleri olarak gösterilen kentlerde geride kaldı. Kesin olmayan sonuçlara göre, saat 23.15 itibarıyla AKP 2019 yerel seçimlerinde kazandığı aralarında Adıyaman, Bursa, Kilis, Şanlıurfa ve Yozgat gibi kentlerin de olduğu 4 büyükşehir ve 12 il belediyesinde geride kaldı. MHP de 2019'da kazandığı 1 büyükşehir ve 5 ilde başkanlığı, kesin olmayan sonuçlara göre kaybetti. Yerel seçimlerde sürpriz çıkış yapan Yeniden Refah Partisi Şanlıurfa ve Yozgat'ta ipi göğüsledi. Adıyaman, Afyon ve Kilis'te de CHP, büyük sürprize imza atarak AKP'nin 22 yıldır kaybetmediği kentlerde birinci parti oldu.

Cengiz Anıl Bölükbaş'ın haberi

📌 Yeniden Refah hem kazandı hem de kaybettirdi | Yeniden Refah Partisi, kendisiyle aynı mahalleye seslenen fakat bu seçimde toplamda yüzde 0.4'ü bile bulmayan DEVA ve Gelecek

partilerinin çok ötesinde bir başarıya sahip. Geçen seçimin sürpriz çıkışlarını yapan Zafer ve TİP ise, YRP'ye kıyasla ivmelerini koruyamadılar. Zafer Partisi, yüzde 2'nin altına düşerek 2023 Seçimleri'nin gerisinde kalırken TİP yüzde 0.15 oy oranı ile büyük bir hayal kırıklığı yarattı. Son dönemde 500 bin üye sayısını geçen YRP, Türkiye'nin en hızlı büyüyen partisi olmuş durumda. Peki YRP'nin başarısının sırrı ne?

[Abdullah Esin & Mehmet Yaşar Altundağ'ın haberi](#)

📌 **Yeşil Sol'un kaybettiğini DEM geri aldı | 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde 3'ü büyükşehir, 5 il, 45 ilçe ve 12 belde olmak üzere 65 yerde belediye başkanlığını kazanan ancak 14 Mayıs genel seçimlerinde Yeşil Sol adıyla girdiği seçimde bir önceki seçime göre büyük oy kaybeden DEM Parti, 31 Mart seçiminde istediğini büyük oranda aldı. DEM Parti, eski milletvekili **Leyla Zana'nın** sahaya çıkması ile Doğu ve Güneydoğu bölgesindeki rüzgarı tersine çevirdi ve kayyım atanan belediyeleri büyük ölçüde yeniden kazandı.**

[Namık Durukan'ın haberi](#)

📌 **CHP Ege Bölgesi'ni süpürdü; çok partili hayata geçtikten sonra tarihte bunu başaran 2. parti oldu | Türkiye'nin birçok yerinde sürpriz sonuçlara sahne olan 31 Mart'ta birçok ili ve ilçeyi kazanan CHP, Ege Bölgesi'nin tamamında zafere ulaştı. CHP, 8 ildeki toplam 133 belediyenin 92'sini aldı.**

[İlhan Çelik'in haberi](#)

📌 Taşımali seçmen Hakkâri ve Şırnak'ta etkili oldu, küçük ilçe ve beldelerde sonucu değiştirdi | DEM Parti'nin seçimden önce 30'u aşkın merkezde 55 bin kişiye kritik il ve ilçelerde oy kullandırılacağı iddiası, yerel seçime damgasını vurdu. Sabah saatlerinden itibaren "taşımali seçmen" olduğu belirtilen çok sayıda kişinin il ve ilçe merkezlerindeki görüntüleri tartışma yarattı.

[Namık Durukan'ın haberi](#)

📌 Seçim bitti, itiraz süreci başlıyor | CHP'deki değişim ve İmamoğlu rüzgarı, ülke genelinde çok sayıda belediyenin el değiştirmesine neden oldu. Bazı il ve ilçelerde ise çok az sayıda oy farkı ile kazanan adayların bulunmasının da etkisiyle, birçok il ve ilçede sonuçlara itirazlar gelmeye başladı.

[Asuman Aranca'nın haberi](#)

📌 DEM belediyeleri geri aldı, kayyım ihtimali tartışılıyor | 31 Mart yerel seçiminde, DEM Parti, kapatılması istemiyle dava açılan HDP'nin 2019'da kazandığı, kayyım atanan belediyelerde yeniden ipi göğüsledi. Kulislerde, iktidarın DEM Parti'nin kazandığı belediyelerde yeniden kayyım uygulamasına gidip gitmeyeceği tartışılıyor.

[Namık Durukan'ın haberi](#)

📌 Sürprizlerin yaşandığı yerel seçimlerde kritik ilçelerde ne oldu? | 31 Mart yerel seçiminde kesin olmayan sonuçlara göre CHP büyük başarı elde ederken, kıyasıya rekabetin olduğu kritik ilçelerde de sürpriz sonuçlar yaşandı. CHP İstanbul'da aralarında Beyoęlu, Üsküdar ve Tuzla'nın olduğu 11 yeni belediye kazanırken,

2019 seçimlerinde 3 belediye kazandığı Ankara'da 16 yeni belediye kazandı. "Komünist Başkan" olarak **tanınan Fatih Mehmet Maçoğlu**'nun TKP'den aday olduğu Kadıköy'de ise gelenek değişmedi. TİP Genel Başkanı ve İstanbul Milletvekili **Erkan Baş**'ın aday olduğu Gebze'de ise seçimi AKP kazanırken, Baş üçüncü sırada yer aldı.

Cengiz Anıl Bölükbaş'ın haberi

 AKP, 2019'da kazandığı 7 deprem kentinin 3'ünü kaybetti | AKP, 31 Mart yerel seçiminde, 2019'da kazandığı, Kahramanmaraş depremlerinin etkili olduğu 7 kentten 3'ünde belediyeleri kaybetti. AKP 2019'da kazandığı Şanlıurfa, Adıyaman ve Kilis'te geride kaldı. Yeniden Refah Partisi, Şanlıurfa'da AKP'ye karşı zafer kazandı.

Asya Tekyaşar'ın haberi

 Yeniden Refah Partisi, AKP'yi sarstı | Yeniden Refah Partisi (YRP), yüzde 6,1 oranında oy alarak, 31 Mart seçiminde en yüksek oyu alan üçüncü parti oldu. Seçimlere kendi adayları ve logosuyla "ittifaksız" olarak giren YRP, AKP'yi kale olarak gösterilen kentlerde sarsarak Şanlıurfa ve Yozgat'ta belediye başkanlığını kazandı. İki ilin yanı sıra YRP, 41 ilçe ve 3 beldede de seçimlerden galip ayrıldı. YRP, ittifak önerilerine kapıyı kapatan AKP'nin hemen her kentte oy kaybına yol açtı.

Ceren Bala Teke'nin haberi

📌 **Cumhur İttifakı en yaşlı ilk 10 kentte sadece 2 belediye kazandı, 8 belediyeyi CHP aldı | 31 Mart yerel seçimlerinde henüz kesinleşmeyen sonuçlara göre AKP ve MHP'nin başını çektiği** **Cumhur İttifakı büyük hayal kırıklığı yaşarken, en yaşlı nüfus oranına sahip kentlerde de beklediği sonucu alamadı. Bu kritere sahip ilk 10 kentte, seçim öncesi emeklilerin beklentilerini karşılamayan AKP ve MHP birer belediye kazanırken, geri kalan 8 belediyeyi CHP aldı. Cumhuriyet İttifakı ortakları bu kentlerin bazılarında ciddi oy kayıpları yaşadı.**

Cengiz Anıl Bölükbaş'ın haberi

📌 **Siverek'te 64 oy farkla YRP'den itiraz | Aşiretler arası gövde gösterisine sahne olan Şanlıurfa Siverek'te resmi olmayan sonuçlara göre, AKP adayı **Ali Murat Bucak**'ın 64 oy farkla belediye başkanlığını kazanması sonrası seçimi ikinci sırada tamamlayan Yeniden Refah Partisi'nin adayı **Hasan İzol** taraftarları adliye önünde toplandı. YRP Genel Merkezi'nden toplu ve usulsüz oy kullanıldığına dair görüntülerin ellerinde olduğu açıklaması geldi.**

Namık Durukan'ın haberi

👉 **İktidara yakın ve muhalif gazeteler 31 Mart yerel seçimlerini nasıl gördü: Manşetlerde "kirli ittifak kazandı" da var, "tarihi zafer" de**

👉 **Köşe yazarları 31 Mart yerel seçimlerini nasıl değerlendirdi?**

 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde 11 kadın aday seçildi, işte sonuçlar

 AKP ve MHP'nin ayrı adayla seçime girdiği illerde durum ne?

 Hangi iller AKP'den CHP'ye geçti?

 Türkiye'de 64.52'lik en yüksek oy oranıyla seçilen belediye başkanı kim?

 DEM Parti kayyım atanan hangi illeri geri kazandı?